

suurimpia vatjalaissukuja, eikä Nadjožan vatjan kielelle ja muistoille ollut vertaa. Jõgõperän kylässä asuu neljä sisarusta, Borissovien suku, ja heistä nuorin on 60-vuotias, ja he kaikki puhuvat sujuvasti vatjaa, vaikka heidän vaimonsa tai aviomiehensä ovat venäläisiä. Ainoastaan silloin, kun he kerääntyvät vanhimman sisarensa luokse maanviljelystöihin, kuulee aitoa vatjaa ihan elävänä, koska he muulloin useinkin puhuvat sitä keskenään enemmänkin kielentutkijoita varten. Mutta tämäkin suku siirtyy usein puheessaan venäjään. Heidän lapsensa eivät puhu eivätkä ole koskaan puhuneetkaan esi-isänsä kieltä: lasten kanssa käytettiin jo syntymästä saakka venäjää, jotta heidän koulunkäyntinsä ja elämänsä olisi helpompaa.

Vain toistakymmentä vatjalaista puhuu vatjaa vapaasti. Nuorin vatjan kielen puhuja on syntynyt v. 1935. Hänenkään tyttärensä ei puhu enää vatjaa. Niin ollen nykyinen sukupolvi on viimeinen, lisää ei enää tule.

Omalla kielellä ajattelee ehkä vain joku yksin asuva vanhus. Kaikkien vatjaa puhuvien kieli on venäjänvaikutteinen. Kaikki neuvostoelämään ja politiikkaan

liittyvä on tietysti venäjänkielistä. Vatjalaiset ovat tosiuskovaisia ortodokseja. Siitä syystä on venäjänkielistä kaikki, mikä liittyy uskontoon. Kaikki kaipaavat upeata Joenperän kirkkoa, josta tehtiin kulttuuritalo. Kalmoille vietävä hiekka siunataan jossakin muualla, ja pirteimmät vanhukset käyvät Virossa tai Opoljessa silloin tällöin kirkossa.

Huonosti muistetaan kasvien ja lintujen nimet, paremmin eläimien. Lukuun ottamatta lukusanoja taipuvat venäjänkieliset sanat vatjan kieliopin mukaan. Lukusanoja käyttävät useimmat venäjäksi, varsinkin, jos täytyy sanoa vuosilukuja tai päivämääriä. Konjunktiot ovat usein venäjänkielisiä.

Toisaalta tuntuu kummalliselta, että vanhat paikannimet ovat säilyneet niin hyvin — Jamburgin ja Petterin kaupunkia ei ole ollut lähes 70 vuoteen, mutta harva menee Kingisseppiin tai Leningradiin.

Vatjan kieli elää viimeisiä vuosikymmeniään. Ja sen jälkeen tutkijat ryhtyvät tarkistamaan ja erittelemään sanalippuja, ääninauhoja, litterointeja.

HEINIKE HEINSOO (Tartto)

Virittäjän Viron-bibliografiaa 1981—90

Virittäjässä 1961 s. 107—114 julkaistiin laatimani luettelo »Virittäjässä 1897—1959 julkaistuja viron kieleen ja kulttuuriin liittyviä kirjoituksia sekä virolaisten kirjoittajien kirjoituksia» sekä Virittäjässä 1982 s. 69—74 sen jatko »Virittäjän Viron-bibliografiaa 1960—80». Nyt julkaistava luettelo, joka on koottu 10 seuraavan vuoden ajalta, on laadittu samojen periaatteiden mukaan kuin edeltäjänsäkin. Kirjoituksia on Virittäjän sivuilta poimittu kaikkiaan 88, kirjoittajia on 47. Kursivoidut numerot tarkoittavat vuosilukuja eivätkä Virittäjän vuosikerran järjestysnumeroa.

ALVRE, PAUL Eesti vana kirjakeele üxigka	83: 523—524
ARISTE, PAUL Kukkosin vatjan sanakirja (LAURI POSTI — SEPPO SUHONEN Vatjan kielen Kukkosin murteen sanakirja)	81: 365—367
ELOMAA, JARMO Uutta viron kielen tutkimusta (ÜLLE VIKS Klassifikatoorne morfoloogia: verb; MATI EREL T Adjektiivatribuut eesti keeles)	82: 230—234

Katsauksia

—————	Itämerensuomalaiset kielet (kuudes kansainvälinen fenougristikongressi Syktyvkarissa)	85: 507–509
—————	Perusteos inkeröisen kielihistoriasta (ARVO LAANEST Isuri keele ajalooline foneetika ja morfoloogia)	90: 358–364
GRÜNTHAL, RIHO	Itämerensuomalainen symposium	90: 463–466
HAKULINEN, AULI	Virolaista kielitiedettä englanniksi (Grammar and semantics)	84: 482–484
HARVILAHTI, LAURI	Itämerensuomalaisen kansanviisauden suosikit (MATTI KUUSI ym.: Proverbia septentrionalia)	86: 103–107
HELP, TOOMAS	Viron vokaalisointu tutkittu (KALEVI WIIK Viron vokaalisointu)	90: 364–373
HINT, MATI	Viroko neljän kvantiteettiasteen sävelkieli	83: 161–177, 328–348
—————	Viron prosodisen systeemin perusluonteesta: historiallinen näkökulma	86: 428–440
HURTTA, HEIKKI	Itämerensuomen tutkimuksia (Ostseefinnische Untersuchungen. Edited by HEIKKI LESKINEN. Studia Fennica 28. Helsinki 1985)	88: 416–420
HURTTA, HEIKKI – LAAKSO, JOHANNA	Keskeneräinen matrikkeli (Finnugor életrajzi lexikon)	90: 514–520
HÄKKINEN, KAISA	Mauno Koski 60-vuotias	90: 223–226
—————	Lainasanat suomen ja sen sukukielten historian tutkimuksen apuvälineenä	84: 287–306
HAARALA, RISTO	Jouko Vesikansa 1915–1987	87: 365–367
IIVONEN, ANTTI	Antti Sovijärvi 75-vuotias	87: 216–218
—————	Maailman foneetikot Tallinnassa	87: 545–547
ITKONEN, TERHO	Pitkän virkotien kokija: aineksia 75-vuotiaan Lauri Postin tutkijankuvaan	83: 1–21
—————	Sovijärven ystävät äänessä (Suomal.-ugrilaisen Seuran toimituksia 181)	83: 122–126
—————	Suomen kielen tuntija, tutkija, viljelijä. Lauri Hakulinen 85-vuotias	84: 269–286
—————	R. E. Nirvi 1905–1986	86: 74–76
—————	Virolais-suomalainen kuivan kamaran sanue	89: 338–359
—————	Matti Sadeniemi 1910–1989	89: 542–545
—————	Heikki Leskinen täyttää 60 vuotta	90: 456–458
JÄRV, ANTS	Villem Grünthal-Ridalan syntymästä sata vuotta	85: 358–361
KIVINIEMI, EERO	Valdek Pall 60-vuotias	87: 220–221
KOIVISTO, VESA	Itämerensuomen refleksiivitaivutuksen ja mediaali-taivutuksen suhteesta	89: 102–110
KOIVUSALO, ESKO	Professori Tuomo Tuomi 60-vuotias	89: 293–296
KOIVULEHTO, JORMA	Saksalais-virolaisia lainasuhteita (ROBERT HINDERLING Die deutsch-estnischen Lehnwortbeziehungen im Rahmen einer europäischen Lehnwortgeographie)	83: 543–548
KOLEHMAINEN, TARU	Viron uusia sanoja kielenhuollon hoivissa (TIIU ERELT Väike uudissõnastik)	85: 377–382
KULONEN, ULLA-MAIJA	Lehmuksen (ja vähän erään kotieläimenkin) nimestä	86: 334–337
KUUSI, MATTI	Virolaisten ja liiviläisten sananlaskut – kaksi merkiteosta (Liivi vanasõnad eesti, vadja ja liivi vastetega I–II)	81: 372–374
—————	<i>Kyllä-küll-gal</i> -alkuisista sananlaskuista	88: 143–154
—————	Virolainen monumentti (Eesti vanasõnad I–V)	89: 251–255
KÜNNAP, AGO	Kauan kaivattu viron kielioppi (HANNU REMES Viron kielioppi)	86: 107–110

————	JUHA JANHUNEN Samojedikielten laryngaaliklusiilioppia (Glottal Stop in Nenets)	89: 255–258
————	Kamassin kieli sammunut	90: 480–481
————	Tutkimus kielisukulaistemme venäläistymisestä (SEPPO LALLUKKA The East Finnic Minorities in the Soviet Union)	90: 503–508
LAAKSO, JOHANNA	Uusi laitos hyödyllisestä sanakirjasta (KALJU PIHEL – ARNO PIKAMÄE Soome-eesti sõnaraamat. Toinen, täydennetty ja korjattu painos)	88: 294–300
————	Muodon ja funktion suhteesta itämerensuomen verbijoh- timistossa	89: 50–69
LAALO, KLAUS	Sananmuotojen homografiaa suomessa ja virossa. Kahden sukukielen yhtäläisyyksiä ja eroja	89: 511–541
LALLUKKA, SEPPO	Neuvostoliiton suomalais-ugrilaiset kansat uusim- pien väestönlaskentojen valossa	82: 187–204
LEINO, PENTTI	Virolaisten ja liiviläisten sananlaskut – kaksi merkki- teosta	81: 367–372
LEHTINEN, TAPANI	Hyödyllisiä hakemistoja (ANDRUS SAARESTE Eesti keele mõistelise sõnaraamatu indeks)	81: 159–160
————	Itämerensuomen käsikirja saksaksi (ARVO LAANEST Ein- führung in die ostseefinnischen Sprachen)	84: 490–491
————	Itämerensuomen NE-johtimiset translatiiviverbit (JOHAN- NA LAAKSO Translatiivinen verbinjohdin NE itämeren- suomalaisissa kielissä)	90: 348–352
LEHTONEN, JUHANI U. E.	Ilmar Talve 70 vuotta	89: 99–101
LEPPIK, MERLE	Äännelakien ja analogian vuorovaikutusta	81: 40–47
MÄKELÄ, MATTI	Itämerensuomalaisen filologian symposium	82: 415–421
NEMVALTS, PEEP	Montako lauseoppiteoriaa yhtä kieltä varten?	86: 322–333
NIINIVAARA, EEVA	Villem Ridalan folkloristiset balladit	81: 61–66
————	Virittäjän Viron-bibliografiaa 1960–1980	82: 69–74
NUUTINEN, OLLI	Balttilaisten lainojen substituutiotapauksia	87: 52–63
OINAS, FELIX J.	Yleisesitys byliinoista (LAURI HARVILAHTI Bylinat. Venäläistä kertomarunoutta)	88: 427–428
PÄÄKKÖNEN, MATTI	Paavo Pulkkinen 60-vuotias	90: 333–334
RUOPPILA, VEIKKO	Viron murteet ja kirjakieli (ARNOLD KASK Eesti murded ja kirjakeel)	85: 96–99
RUNE, INGO	Termistöoppia viroksi (TIJU ERELTI Eesti oskuskeel)	85: 382–387
SAARINEN, SIRKKA	Viroa venäläisille (AINO VALMET – ELLEN UUSPÖLD – ELLEN TURK Viroa venäläisille – Eesti keele õpik)	85: 100–104
SAJAVAARA, PAULA	Uusia viron oppaita (TOIVO KULDSEPP – TÕNU SEILENTHAL Nykyviron lukemisto; TOIVO KULDSEPP – TÕ- NU SEILENTHAL Mõnda eestist)	81: 264–268
SAVIJÄRVI, ILKKA	Sanajärjestystyyppi pääverbi – kieltoverbi viron kielessä	81: 109–117
SUHONEN, SEPPO	Paul Alvre 60-vuotias	81: 56–58
————	Verbijohdosten historiaa itämerensuomessa (TAPANI LEHTINEN Itämerensuomen verbien historiallista johto- oppia)	81: 68–70
————	Väitöskirja viron kielen kontakteista (AARAND ROOS Morfologiska tendenser vid språklig interferens med est- niska som bas)	82: 227–230
————	Arnold Kask 80-vuotias	82: 298–301
————	Valter Tauli 75-vuotias	82: 413–415
————	SUHONEN, SEPPO ja IIVONEN, ANTTI Ilse Lehiste ja hänen virolainen juhlaulkaisunsa	83: 126–129
————	Karl Kont 60-vuotias	83: 536–539

Katsauksia

————	Ruotsinviron sanaston tarkastelua (RAIMO RAAG Lexical characteristics in Swedish Estonian)	83: 548–552
————	Hellittämätön tutkija ja tieteen matkamies. Sata vuotta Lauri Kettusen syntymästä	85: 253–269
————	Yleiskatsaus uralilaiseen kieliperheeseen (VALEV UIBOPUU Meie ja meie hõimud)	85: 362–363
————	Eduard Väari 60-vuotias	86: 341–343
————	Viron kielen etymologinen suurteos (JULIUS MÄGISTE Estnisches etymologisches Wörterbuch I–XII)	86: 228–231
————	Koulu- ja yliopistomiehen taipaleelta: Aimo Turunen 75-vuotias	87: 1–11
————	Lauri Posti 1908–1988	88: 253–260
————	Lauri Kettusen etymologinen sanakirja	89: 380–388
————	Seitsemäs kansainvälinen fennougristikongressi Debrecenissä 1990	90: 456–458
TAULI, VALTER	Objektisäännön mutkistamista (HENNO RAJANDI – HELLE METSLANG Määramata ja määratud objekt)	81: 79–83
TURUNEN, AIMO	Uusi virolais-englantilainen sanakirja (P. F. SAAG-PAKK Estonian – English dictionary)	85: 220–222
————	Eeva Niinivaara 80-vuotias	81: 355–357
VIKBERG, JÜRI	Suomalais-virolaisia kielisuhteita Siperiassa	89: 79–88
VIRTANEN, LEEA	Jouko Hautalan kuva	81: 58–61
————	Virolaisten kulttuuriyhteydet (FELIX J. OINAS Kalevipoeg kütkeis ja muid esseid rahvaluulest, mütoloogiast ja kirjandusest)	81: 67–68
VIRTARANTA, PERTTI	Väinö Kaukonen 75-vuotias	86: 82–87
————	Paula Palmeos 75-vuotias	86: 444–446
————	Paul Ariste 1905–1990	90: 66–76
ÕIM, HALDUR	Viron lauseoppia englanniksi (VALTER TAULI Standard Estonian Grammar II)	84: 121–124

EVA NIINIVAARA

Kotikielen Seuran aikakauslehden Virittäjän ohjesääntö

Hyväksytty seuran kokouksessa 17. 10. 1991

1. Virittäjän toimittamisesta huolehtivat toimitusneuvosto ja toimitus.

Toimitusneuvostoon kuuluu Kotikielen Seuran esimies sekä 15 seuran edustamien alojen asiantuntijaa, jotka seura valitsee johtokuntansa ehdotuksesta. Toimitusneuvoston jäsenistä on esimiestä lukuun ottamatta erovuorossa viisi joka kolmas vuosi. Ensimmäisellä ja toi-

sella kerralla erovuoroon tulevat jäsenet arvotaan ensimmäisen valinnan yhteydessä. Muusta syystä avoimeksi tulleelle paikalle valitaan uusi jäsen.

Toimitusneuvoston kokouksiin kutsutaan myös Virittäjän päätoimittaja ja toimitussihteeri. Toimitusneuvoston puheenjohtaja on seuran esimies; varapuheenjohtajan toimitusneuvosto valitsee jäsenistään.

2. Toimitusneuvosto asettaa toimituksen: päätoimittajan ja hänen ehdotuksestaan toimitussihteerin, muut toimittajat sekä taloudenhoitajan ja määrää heidän palkkionsa.